

Зозуля Ю.П.

Інституту нейрохірургії імені акад. А.П. Ромоданова НАМН України — 60 років

Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України

Інститут нейрохірургії.
1952 р..

У розвитку і становленні нейрохірургії в Україні важливу роль відіграло відкриття у Києві науково-дослідного нейрохірургічного інституту, якому нині виповнилося 60 років.

Київський науково-дослідний інститут нейрохірургії був створений на базі Київського психоневрологічного інституту (Наказ Міністерства

охорони здоров'я УРСР №436 від 03.07.1950 р.). Організатором інституту та його першим директором став учень і послідовник академіка М.Н. Бурденка — академік О.І. Арутюнов, який очолював інститут з 1950 до 1964р. За задумом О.І. Арутюнова Інститут був створений як комплексний науково-дослідний і лікувальний заклад, у якому спільно з нейрохірургами працювали фахівці суміжних професій. Цей принцип комплексності надалі вирішив весь хід формування української нейрохірургії і сприяв розвитку таких нових дисциплін, як нейрорентгенологія, отоневрологія і нейроофтальмологія, а також подальшому розвитку нейрофізіології, нейропсихології і т.д. Протягом 30 років (з 1964 по 1993 р.) директором Інституту був академік А. П. Ромоданов. Після смерті А.П. Ромоданова у 1993 р. інституту було присвоєно його ім'я. З 1993 р. інститут очолює академік Національної академії наук та Національної академії медичних наук України Ю.П. Зозуля.

Основні напрямки хірургічної діяльності Інституту — розробка і забезпечення сучасного рівня діагностики та лікування захворювань та ушкоджень центральної і периферичної нервової системи: судинних захворювань, інсультів, пухлин, травматичних уражень, наслідків запальних процесів та аномалій розвитку головного і спинного мозку, болювих синдромів, уражень черепно-мозкових і периферичних нервів, дитячої нейрохірургічної патології. Для цього розроблені сучасні ефективні мікрохірургічні технології, методи лазерної, внутрішньосудинної, ендоскопічної, стереотаксичної, функціональної нейрохірургії та радіонейрохірургії.

На сьогоднішній день істотно розширився діапазон дослідницьких проблем. Основна увага приділяється проблемам патогенезу, діагностики та лікування пухлин нервової системи, травм центральної нервової системи та їх наслідків; хірургічного лікування судинної патології головного, спинного мозку; проблемам функціональної та відновлювальної нейрохірургії; дослідженню імунологічних реакцій у хворих з патологією ЦНС; створення ефективних методів профілактики і терапії інфекційно-запальних ускладнень у нейрохірургічних хворих; нейрохірургічного лікування епілепсії; лікування вад розвитку і гідроцефалії дітей; реабілітації нейрохірургічних хворих; вивченню механізмів дії нейрогенних стовбурових клітин в умовах їх трансплантації. Розробляються нові напрямки, пов'язані з використанням біотехнології — застосування стовбурових клітин нейро- і гематогенного походження для відновлення функцій при органічних ураженнях центральної нервової системи.

Розроблені та впроваджені в практику вітчизняні лікворощунтуючі системи; нейростимулятори, що імплантуються, що дозволило значною мірою поліпшити якість лікування і в багатьох випадках відмовитися від дорогих закордонних аналогів.

Клінічна база Інституту — це 15 профільних відділень на 361 ліжко, де щорічно лікується понад 8

тисяч хворих. У поліклінічному відділенні щорічно консультативну допомогу отримують близько 30 тисяч хворих. В 15-и операційних проводиться близько 6 тисяч операцій на рік.

Комплексність обстеження та лі-

А.І.Арутюнов

А.П.Ромоданов

Ю.П.Зозуля

кування хворих забезпечується роботою наукових та діагностичних відділень, лабораторій: нейровізуалізуючих досліджень: нейрорентгенологія, нейрорадіологія, нейрофізіологія, нейроофтальмологія, біохімія; клінічних досліджень: нейроімунологія, патоморфологія, електронна мікроскопія і т.д. Нині в Інституті працює 1181 співробітник, у тому числі 126 наукових співробітників (з них — два академіки, один член-кореспондент, 13 професорів, 21 доктор і 88 кандидатів наук). Інститут координує роботу понад 800 нейрохірургів Україна і фахівців суміжних спеціальностей, що працюють у 80 міських і обласних нейрохірургічних відділеннях України. Як головна нейрохірургічна установа в Україні, Інститут спільно з Міністерством охорони здоров'я України регулярно проводить робочі наради головних обласних нейрохірургів, присвячені актуальним питанням організації нейрохірургічної допомоги населенню України.

Співробітники Інституту опублікували 137 монографій, близько 9 тисяч наукових статей, отримано понад 300 авторських свідоцтв та патентів на винаходи.

На базі Інституту була створена спеціалізована вчена рада по захисту дисертаційних робіт. За часи її існування було захищено близько 500 дисертацій на здобуття ступеня доктора та кандидата медичних наук.

На базі Інституту працюють дві нейрохірургічні кафедри: кафедра нейрохірургії Національного медичного університету імені А.А. Богомольця та кафедра нейрохірургії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика.

У 1993 р. була заснована Українська Асоціація Нейрохірургів (УАН), яка стала одним з перших професійних об'єднань нейрохірургів у країнах колишнього СРСР. Нині УАН об'єднує 688 нейрохірургів України.

Щорічно під егідою УАН проводяться з'їзди і науково-практичні конференції з міжнародною участю. З 1993 р. проведено 4 національних і один міжнародний з'їзд нейрохірургів, 15 конференцій.

УАН на правах колективного членства входить до складу Європейської Асоціації та Всесвітньої Федерації нейрохірургічних товариств. На більшості міжнародних форумів делегація українських нейрохірургів є однією з найбільш представницьких. Поряд з цим відбувається міжнародне співробітництво на постійній основі шляхом запрошення провідних нейрохірургів ближнього і далекого зарубіжжя, та регулярного стажування молодих фахівців у великих нейрохірургічних центрах Європи та Америки.

З 1995 р. Українською Асоціацією Нейрохірургів щоквартально видається «Український нейрохірургічний

Інститут нейрохірургії. 2005 р.

журнал», у якому публікуються результати науково-практичної діяльності нейрохірургів та суміжних спеціалістів України та зарубіжжя.

В останні роки, незважаючи на економічні труднощі, за підтримки Національної академії медичних наук та Міністерства охорони здоров'я України Інститут оснащується високотехнологічним обладнанням, що дозволяє вирішувати теоретичні та практичні завдання нейрохірургії на якісно новому рівні. Успішно освоєні операції з використанням нейронавігаційних систем, операційних мікроскопів, ангиографічних установок останнього покоління. Розпочато проведення радіохірургічних операцій з використанням унікального обладнання — лінійного прискорювача «Трилоджі».

Корпус, у якому розташований відділ нейрорадіології і радіонейрохірургії.

В.І.Цимбалюк, О.Ю.Чувашова, А.Б.Грязов перед першою операцією на лінійному прискорювачі

Ю.П.Зозуля приймає участь у плануванні першої радіохірургічної операції